

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ»

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 061 «Журналістика»

Освітня програма – «Журналістика»

Рік навчання 3, семестр 5

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС – 4

Мова викладання українська

Лектори курсу

доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та мовної комунікації

Семашко Тетяна Федорівна

Контактна інформація
лектора (e-mail)

semashko.tat@ukr.net

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=39>

63

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Журналістика як галузь виробництва є чітко організованим та структурованим творчим виробничим процесом, який вимагає від журналіста певних фахових знань, навичок та вмінь, необхідних для оперативного, точного, вичерпного дослідження реальної дійсності, Навчальна дисципліна «Жанри журналістики» є теоретичною та практичною основою сукупності знань і вмінь фахівця у галузі діяльності засобів масової інформації.

Метою викладання дисципліни є забезпечення єдності теоретичної та практичної підготовки студентів, оволодіння ними навичками роботи над матеріалами журналістських жанрів; засвоєння студентами основних понять

жанрології у контексті загальножурналістської системи жанрів та вироблення у студентів навичок написання й аналізу творів конкретного жанру.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- дати студентам систематизовані знання про історію виникнення та розвиток журналістських жанрів у вітчизняній та зарубіжній традиції;
- подати студентам ґрунтовні уявлення про жанрові особливості - темарій, композиційну побудову, мовно-стильові особливості кожного із жанрів;
- дослідити алгоритми функціонування та модифікації жанрів у сучасних засобах масової інформації;
- сприяти засвоєнню студентами методів збору, відбору систематизації, аналізу й оформлення текстового матеріалу;
- оволодіти технологіями підготовки матеріалів різних жанрів до публікації, передачі в ефірі, появи в Інтернеті тощо;
- залучити студентів до творчої роботи;
- виробити у студентів уміння і навички створення матеріалів різних жанрів;
- ознайомити студентів із творчістю провідних публіцистів та письменників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Набуття компетентностей, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінюванн я
Змістовий модуль 1. Жанрова палітра сучасних засобів масової інформації				
Тема 1. Предмет, мета і завдання курсу «Жанри журналістики».	2/2	Знати предмет, мету і завдання курсу.	Письмова відповідь на теоретичне питання	5
Тема 2. Загальна характеристика жанрів сучасних медіа.	2/3	Знати різновиди жанрової палітри сучасних медіа.	«Аналіз текстів новин різних видань з метою набуття досвіду у написанні інформаційних жанрів».	10
Тема 3. Українська генологія українських жанрів. Інформаційні жанри.	2/3	Усвідомити завдання, функції, різновиди жанрової палітри інформаційних жанрів	Підготувати огляд преси за тиждень.	15
Тема 4. Інформаційні матеріали в жанровій системі та історії журналістики.	2/3	Знати специфіку, відмінності й особливості інформаційних жанрів, їхні головні	Практична робота	10

		відмінності від аналітичних та художньо-публіцистичних жанрів.		
Тема 5. Теорія і практика соціальної інформації.	2/3	Вміти збирати інформацію, обробляти її з метою написання оперативних матеріалів, передовсім новини і факту.	Підготувати презентацію «Практика соціальної інформації».	10
Тема 6. Замітка, репортаж, звіт як інформаційні жанри.	2/3	Вміти готувати, писати, редагувати і готувати до друку замітку та репортаж як найпоширеніші жанри журналістики.	Написати репортаж на культурну подію.	10
Тема 7. Інтерв'ю як жанр і метод.	2/3	Розуміти відмінність інтерв'ю як методу збирання інформації і журналістським жанром; вміти готувати і ставити запитання, «розговорювати» співбесідника; готувати інтерв'ю різних видів; знати основні правила і методи ведення інтерв'ю.	Підготувати інтерв'ю з абітурієнтом	10
Всього за 1 змістовим модулем				70
Змістовий модуль 2.				
Журналістські жанри у системі соціальних інституцій				
Тема 8. Аналітичні жанри.	2/3	Знати специфіку, відмінності й особливості аналітичних	Тестове завдання (зокрема, на elearn)	10

		жанрів, їхні головні відмінності від інших жанрів.		
Тема 9. Стаття як найпоширеніший аналітичний жанр.	2/3	Вміти готувати, писати, редагувати і готувати до друку статтю.	Написати проблемну статтю.	10
Тема 10. Зародження публіцистики. Місце публіцистики у системі журналістських жанрів.	2/3	Засвоїти відомості про місце публіцистики у системі журналістських жанрів.	Виконання самостійної роботи (зокрема, на elearn)	10
Тема 11. Художньо-публіцистичні жанри.	4/3	Знати місце публіцистики у системі журналістських жанрів, жанрові ознаки художньо-публіцистичних творів; володіти специфікою роботи над художнім твором.	Практична робота	10
Тема 12. Сатира і гумор в художній публіцистиці.	2/3	Усвідомити відмінності між сатирою та гумором; знати засоби комізму: іронія, сарказм, гіпербола, літота, гротеск, пародія, оксюморон, парадокс, чорний гумор.	Письмова відповідь на теоретичне питання	5
Тема 13. Радіожанри.	2/3	Знати жанрові особливості інформаційного радіоповідомлення	Підготувати радіодраму.	10

		; основні вимоги до інформаційного радіоповідомлення; ; різновиди інформаційних радіоповідомлень.		
Тема 14. Телевізійні жанри.	2/3	Знати жанрову специфіку телерепортажу та його різновиди.	Створити новину на обрану тему з використанням інфографіки.	5
Тема 15. Жанри інтернет-журналістики.	2/4	Засвоїти особливості новини в мультимедійному світі; вміти створити мультимедійну історію як новий жанр журналістики.	Виконання самостійної роботи (зокрема, на elearn)	10
Всього за 2 змістовим модулем				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в он-лайн режимі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

Основна

1. Аньєс І. Підручник із журналістики: пишемо для газет. Київ : Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2013. 544 с.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник. Київ : АУП, 2014. 262 с.
3. Галлер М. Репортаж: навчальний посібник. Київ : Академія Укоаїнської преси, Центр Вільної Преси, 2011. 348 с.
4. Дмитровський З. Телевізійна журналістика: навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2009. 224с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Підручник. Львів: ПАІС, 2008. 270 с.
6. Карпенко В. Журналістика: Основи професійної комунікації: Навчальний посібник для вузів. Київ : Нора-прінт, 2022. 348 с.
7. Лизанчук В.В. Основи радіожурналістики: підручник. Київ : Знання, 2016. 628с.
8. Маклюэн М. Галактика Гутенберга. Київ : Ника-центр, 2013. 200 с.
9. Михайлин І. Основи журналістики: Підручник. Київ : ЦУЛ, 2012. 284 с.
10. Потятинник Б. Медіа: Ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2014. 312 с.
11. Приступепко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України : монографія / за ред. В. В. Різуна; Київ. нац. Ун-т імені Т.Г. Шевченка. Київ, 2020.
12. Різун В.В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: навч. посібн. Київ: Київський університет, 2015. 232 с.
13. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет. Київ : Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2018. 407 с.
14. Тонкіх І. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті: навчальний посібник. Запоріжжя :ЗНТУ, 2017. 130 с.
15. Українське законодавство засоби масової інформації / Підготовлено Програмою правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. Київ, 2014.
16. Чабаненко М. Мультимедійність в інтернет-журналістиці: навчально-методичний посібник. Запоріжжя : Просвіта, 2018. 80 с.
17. Шевченко В. Мультимедійний контент: навчальний посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 239 с.

18. Яковець Д. Телевізійна журналістика: теорія і практика. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 239 с.
19. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / за заг. ред. Костенко Наталії, Батаєвої Катерини та Іванова Валерія. Київ : КОНДОР, 2018. 416 с.

Допоміжна

1. Буряк В.Д. Поетика інформаційно – художньої свідомості [Еволюція форм і методів вираження інформації (факту) в контексті інтелектуалізації творчої свідомості]: Монографія. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2001. 392 с.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2004. 262 с.
3. Вайшенберг Зігфрід. Новинна журналістика. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2011.
4. Владимиров В. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. 220 с.
5. Вовканич С. Інформація. Інтелект. Нація. Львів: Євросвіт, 1999. 196 с.
6. Габор Н. Проблеми медіаграмотності у контексті інформаційного середовища держави. *Вісник Львівського університету*. Серія журналістика. 2002. Вип. 22. С. 66-69.
7. Галлер Міхаель. Репортаж. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2011.
8. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підручник. Київ : Веселка, 2004. 245 с.
9. Гриценко О. Суспільство, держава, інформація. Київ : Київський ун-т, 2001. 165 с.
10. Гриценко О., Кривошея Г., Шкляр В. Основи теорії журналістської діяльності. Київ : Інститут лінгвістики і права, 2000. 340 с.
11. Єлісєнко Ю. Заголовок і лід у теленовинах. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2012. Т. 46. С. 36–43.
12. Єлісєнко Ю.П., Нагорняк М.В. Радіовиробництво: Навч. посіб. Київ : ТОВ «Друкарня бізнесполіграф», 2017. 304 с.
13. Женченко М. І. Новітні редакторські професії в умовах конвергенції та мультимедіатизації ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2012. Т. 49.
14. Захарченко а. Інтернет-медіа: інтерактивний навчальний посібник. Тернопіль : «Крок». 2014. 198 с.
15. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук. видання / Укл.: Т. Петрів, А. Сафаров, В. Сюмар, О. Чекмишев. Київ : Ніч лава, 2006. 100 с.
16. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів: ПАІС, 2004. 266 с.
17. Іванов В. Соціологія масової комунікації: Навчальний посібник. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2000. 210 с.
18. Капелюшний А. Практичний посібник-довідник журналіста: Редагування в ЗМІ: Аналіз і перевірка фактичного матеріалу. Львів : ПАІС, 2004. 575 с.
19. Капрон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед прес / Капрон Рене Дж. Київ.: Видавничий дім: «Києво–Могилянська Академія», 2005.
20. Карпачова Н. Право на інформацію: свобода слова, думки, вільного вираження поглядів : щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини. Голос України. 2001. 10 груд.
21. Кібл Р. Журналістська етика. Київ : Інститут журналістики, 2007. 188 с.

22. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Київ : Артвертеп, 2005. 368 с.
23. Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці. Львів : Вид-во ЛНУ, 2002. 117 с.
24. Кузнецова О. Засоби і форми сатири та гумору в українській пресі. Львів : Вид-во ЛНУ, 2003. 250 с.
25. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника: Практичний посібник для журналістів. Київ : МГО Інтерньюз Україна, 2006. 120 с.
26. Лаврик О. В. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.
27. Лизанчук В. Радіожурналістика: засади формування: Підручник для вузів. Львів: ПАІС, 2000. 366 с.
28. Лось Й. Бачити великі істини (Публіцистика і тенденції розвитку світу). *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. Вип. 21. Львів: ЛНУ, 2001. С. 26–40.
29. Лубкович І. Соціологічні методи збору інформації. Соціологія і журналістика: Навчальний посібник. Львів: Видав. Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. С. 37–80.
30. Макеєв С., Стукало С. Громадська думка та настрої населення України // Україна 2002: підсумки року. Політичний календар. Інформаційно-аналітичний огляд. Київ : Інститут політики, 2002. С. 28–32.
31. Москаленко А. Теорія журналістики: Навчальний посібник. Київ : Ексаб, 2002. 334 с.
32. Мурікан Ж. Журналістське розслідування. Київ : ІМІ, 2003. 200 с.
33. Національна спілка журналістів України: Практичний довідник / Ред., упоряд. Ю. Михайліченко. Київ : НСЖУ, 2004. 80 с.
34. Осовський В. Громадська думка: теоретичні та методологічні проблеми дослідження. Київ : Стилос, 2001. 168 с.
35. Петрів Т. Інформаційні процеси в контексті глобалізації. Київ : Грамота, 2003. 48 с.
36. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право. Київ: Інститут журналістики, 2007. 275 с.
37. Потятиник Б. Ключі до мас-медіа. Львів : ПАІС, 2002 . 235 с.
38. Приступенко Т. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України. Київ : Київський університет імені Т. Шевченка, 2000. 250 с.
39. Пугівник ретельного журналіста. Київ : Інст-т журналістики, 2007. 175 с.
40. Різун В.В. Маси: Тексти лекцій. Київ : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. 118 с.
41. Різун В.В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. Київ.: 2004. 80 с.
42. Різун В.В. Теорія масової комунікації : Підручник. Київ : Просвіта, 2008. 256с.
43. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 212 с.
44. Універсальний журналіст. Київ : Інститут журналістики, 2007. 150с.
45. Фінклер Ю. Мас-медіа та влада: технологія взаємин. Львів: Аз-Арт, 2003. 212 с.
46. Цимбаленко Є., Соколова К. Трансформація журналістських жанрів. *Інформаційне суспільство*. 2013. Випуск 17. С. 80-83.
47. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум. Київ : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2004. 98 с.
48. Чічановський А. Новина в журналістиці. Київ : Грамота, 2003. 48 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.cir.org>. (“Columbia Journalism Review”).
2. <http://www.fair.org>. (“Fairness and Accuracy in Reporting”).
3. <http://www.inter.ua/ua/> (Офіційний сайт ТРК “Інтер”).
4. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
5. www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис “І”).
6. <http://www.mediachannel.org>. (“Media Channel”).
7. <http://mediaed.org>. (Media Education Foundation).
8. <http://www.mediakrytyka.info> (“Медіакритика” – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
9. <http://www.presswise.org.uk>. (“Press Wise Trust”).
10. <http://www.1plus1.net/> (Офіційний сайт ТРК “1+1”).
11. <http://post.semiotics.ru/> (Сайт семіотики).
12. <http://lamp.semiotics.ru/index.htm> (Семіотико-культурологічний журнал “Зелена лампа”).
13. <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернетвидання “Телекритика”).
14. <http://yanko.lib.ru/gum.html> (Бібліотека Слави Янко).
15. <http://www.audytoriya.lviv.ua>
16. MOnline.org.ua" – молодіжний портал
17. <http://www.monline.org.ua>
18. <https://www.ukr.net/ua/>
19. Центр контент-аналізу (Відкриті звіти) – <http://ukrcontent.com/>
20. Детектор медіа. Моніторинг – <https://detector.media/category/monitoring/>
21. Академія української преси (Моніторинг) – <http://www.aup.com.ua/>
22. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс] [сайт]. – Режим доступу :
23. <http://www.journ.univ.kiev.ua/>
24. Телекритика. Вся правда про медіа [Електронний ресурс] [сайт]. – Режим доступу : <http://www.telekritika.ua/>